

Werken met Waterland schappen

Bootcamp

16 november 2021

Kernteam

Jeroen Veraart (Wageningen Environmental Research)

Joost Stronkhorst (HZ University of applied Sciences)

Sacha de Rijk (Deltares)

Organisatie bootcamp

Lieke Hüsken, Ageeth van Maldegem, Rens de Boer, Heleen Vreugdenhil

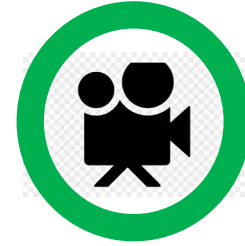

Ten bate van goed verloop:

Als je niet spreekt:

ComputerHope.com

Als je wilt spreken:

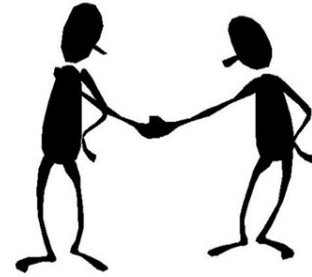
Chat = Ideeënbus

*Met uitzondering
Key note presentatie/opening
(WUR, WWF, FLUX)*

Doel van vandaag

- Elkaars taal spreken:
Les 2: de taal van de ondernemer
- De voortgang met elkaar delen
- Opmaat naar bootcamp 2022

Maatschappelijke meerwaarde *Nature based*
Sociale innovatie
Verdienmodellen
Living Lab
Retro-analyse *Tuinen?*
Opschalen *Ontwerpatelier*

Programma

13.00 – 13.30

Welkom & Introductie

13.30 – 14.30

Inspiratie

Ervaringen dubbele dijk (Bas Roels, WNF)

IJmeer: Energie & Natuur (David de Boer, Flux Landscape Architecture)

14.30 – 14.45

Pauze

14.45 – 15.05

Pitches

Milieubeleid en hergebruik slib (Gijsbert Roos, Boskalis)

Ruimteclaims en exploitatie (Marco Schut, BOVISIE)

Effect en impact (Marleen v. Maarleveld, Waterrecreatie Nederland)

15.05 – 15.50

Breakout ronde 1 (doorgronden)

15.50 – 16.00

Pauze

16.00 – 16.30

Breakout ronde 2 (reflecteren)

16.30 – 17.00

Afronden

Missie

- Nieuwe verdienmodellen voor (natuur)inrichtingstrajecten in de land-waterovergangszone passend bij de maatschappelijke opgaven:
 - Recreatie
 - Aanleg
 - Omliggend ruimtegebruik
- een integrale en projectoverstijgende leeromgeving gecombineerd met onderzoek dat aansluit bij actuele inrichtingstrajecten in de land-waterovergangszones in zoete wateren en estuaria.

Wie is Werken met Waterlandschappen?

Penvoerder:

Natuurmonumenten

(namens Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers)

Kennisinstellingen

WUR, Deltares, HZ, NIOZ, UvA, WLN

Overheden

Provincie Noord-Holland

RWS-WVL

Provincie Zeeland

Provincie Groningen *(in voorbereiding)*

Waterschap Noorderzijlvest *(in voorbereiding)*

Private Partijen

Sportvisserij Nederland

Waterrecreatie Nederland

Zeeuwse Milieu Federatie

Stichting EcoShape

Subsidieverleners (50%)

Rijksoverheid

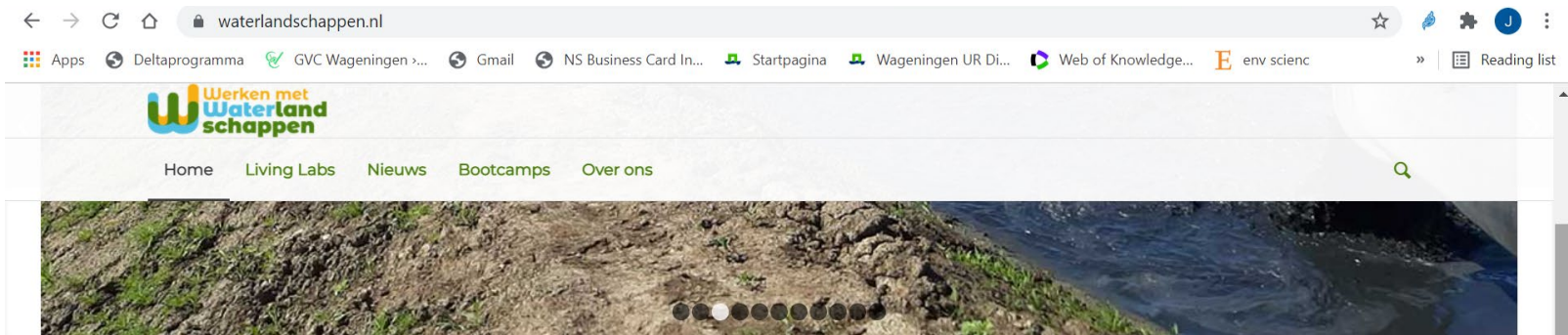
LNV,
I&W

TOPSECTOR
WATER &
MARITIEM

TOPSECTOR
TUINBOUW &
UITGANGSMATERIALEN

Werken met Waterlandschappen

Een natuurinclusieve inrichting van grote wateren koppelen aan een krachtige economie, dat is de kern van het project 'Werken met Waterlandschappen'. Of die verbinding mogelijk is en hoe die eruitziet in de praktijk, onderzoekt een breed consortium van onderzoeksinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De nadruk ligt op het waterlandschap achter en tussen de dijken.

Het onderzoek vindt plaats in drie gebieden: de Noord-Hollandse IJsselmeerkust (Koopmanspolder), de Zuidwestelijke Delta (Schelde estuarium) en de regio Eems-Dollard. Het uiteindelijke doel: een natuurinclusieve inrichting van grote wateren koppelen aan verdienmodellen voor recreatie, landgebruik en waterbouw. Ook streeft de coalitie naar een leeromgeving waarin inzichten uit het onderzoek direct vertaald worden naar andere (toekomstige) inrichtingstrajecten in de

Kust Westerschelde bij Zeeuws-Vlaanderen

Structuur

Jaarlijkse Bootcamps
(kennisuitwisseling naar buiten)

Living Lab Koopmanspolder
(Verbinden van voor- en achteroever)

Living Lab Waterkerende landschap
(dubbele dijken, hergebruik slib)

Veldlab Koopmanspolder

- Open-afsluitbaar te verbinden, deelsystemen (Achteroever – Zwemkom – Vooroever- IJsselmeer)
- Belevingswaarde voor omgeving
- Verdienmodellen voor recreatie
- Toepassing elders in IJsselmeergebied
- Een open veldlab voor monitoring en onderwijs

Voortgang Koopmanspolder 2021

- Kennismaken met stakeholders en ondernemers

Visstand in de Zwemkom

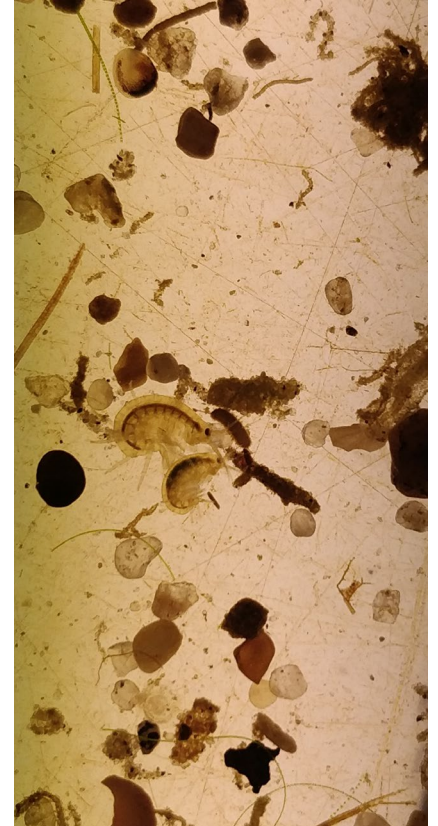
*Visstandmonitoring o.l.v. Sportvisserij Nederland
oktober 2021 (Jaap Quak)*

Bodemleven – Zooplankton

- Bodemleven
- Zooplankton

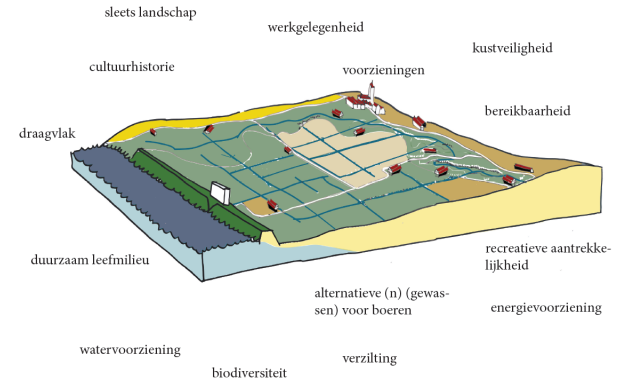
Anne-Marie van Noord & Shannen Dill WENR)

Waterkerende landschappen

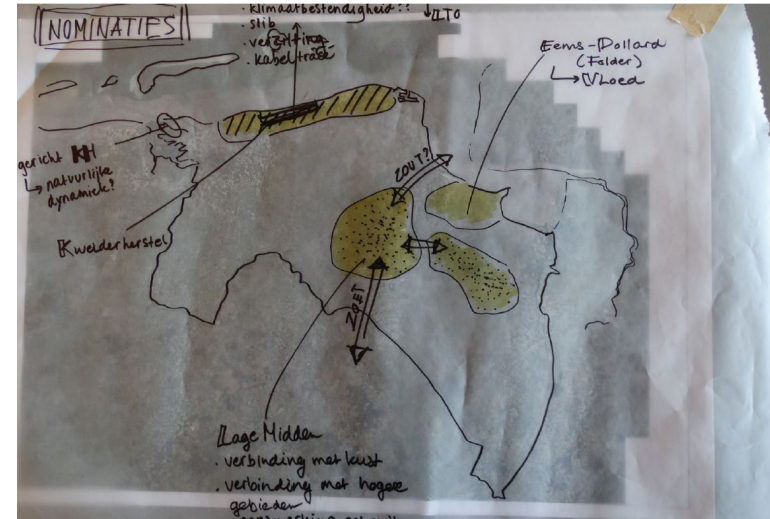
Inrichtingsconcepten voor dijkzones langs estuaria als antwoord op zeespiegelstijging, herstel biodiversiteit, in combinatie met gebruiksfuncties.

- *Ontwerpateliers in Westerschelde en Eems-Dollard (twinnen)*
- *Hergebruik slib en schoroever-bescherming*
- *Sociale Innovatie & Retro Analyse*

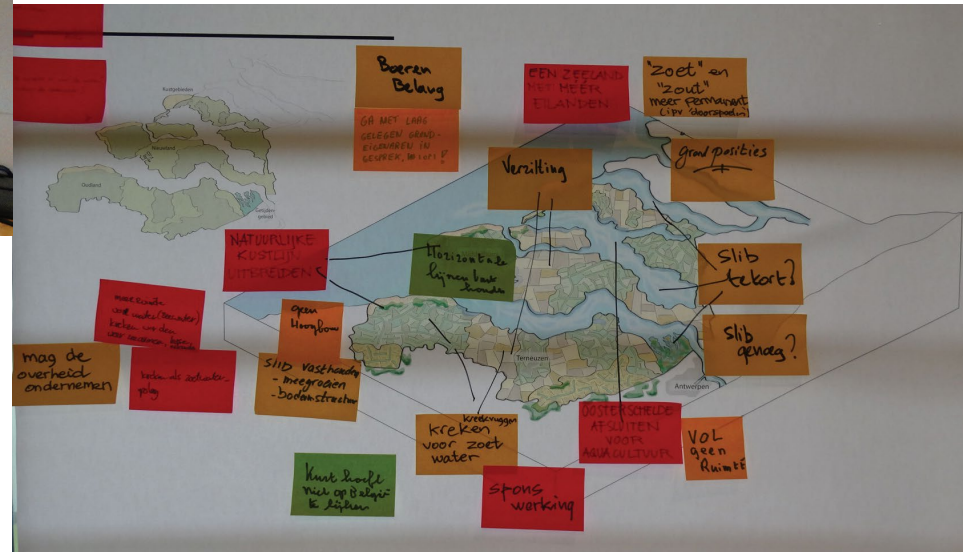

Voortgang living lab Waterkerende landschappen

- Kickoff Hergebruik slib Oosterschelde i.s.m. Natuurimpuls
- Twinnen met Noord – Nederland om ervaringen te delen over o.a. dubbele dijken, draagvlak en hergebruik slib

Ontwerpend onderzoek

Retrospectieve analyses transitie land-waterovergangen in estuaria

Type ingreep:

- Managed realignment ~ Ontpolderen
- Regulated Tidal Exchange ~ Gecontr. Gereduceerd Getij
- Controlled reduced Tide ~ Gecontr. Overstromings Gebied

Case *)

Het Zwin, Perkpolder, (Hedwigepolder)
Waterdunen, Dubbele Dijk, Lippenbroek, Kruikeke
Kluster Kalkerse Meersen, Vallei de Grote Nete

METHODE:

- Vastleggen feitelijke, procesmatige en culturele aspecten: desk study en interviews
- Analyseren van ontwikkelde waarden: a.h.v. de 8 businessmodellen uit EU project Naturevation
- Cross-case analyse: a.h.v. de [Ecoshape enablers](#)

Bootcamp(s): gedeelde taal voor businessmodel

Publiek perspectief (b.v. PAGW)

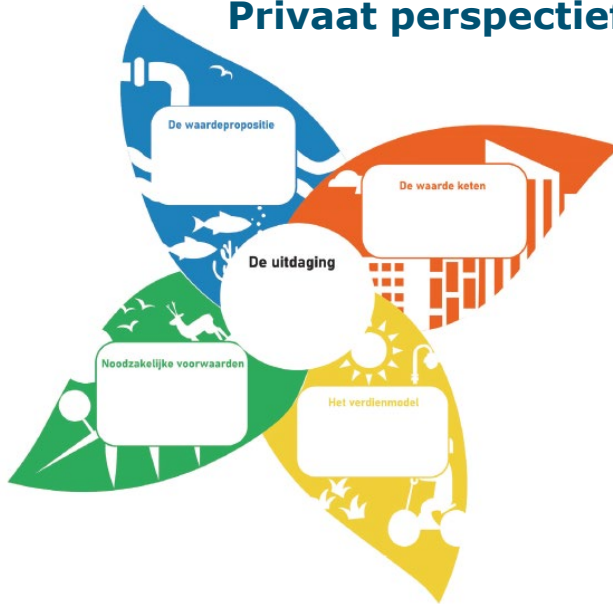

Privaat perspectief (b.v. Recreatie)

Bootcamp(s)

Privaat perspectief

het bloemblad diagram uit het businessmodel

Publiek perspectief

De Key note sprekers

'Door dubbele dijken voelt een landschap veilig en robuust, dat is ook goed voor de leefbaarheid, het vestigingsklimaat en banen in de recreatiebranche'

Bas Roels (Wereld Natuur Fonds)

Bron: H20-magazine

'Een bijzonder moment was toen ik de technocratische wereld van de zonne-installaties wist te verbinden met de natuurlijke dynamiek van het IJmeer. Toen veranderde ik van ingenieur in een landschapsarchitect.'

David de Boer (Flux landscape Architecture)

Bron: blauwe kamer –
tijdschrift voor landschapsarchitectuur
en stedenbouw

Breakout rooms

Ronde 1

- R1: Milieu en slib (Gijsbert, Joost, Mascha)
- R2: Exploitatierechten (Marco, Heleen, Sacha)
- R3: Effect en Impact (Lieke, Marleen, Ageeth)

Ronde 2

- R4: Milieu en slib
- R5: Exploitatierechten
- R6: Effect en Impact

**Zet je voorkeur
in de chat**

Dank voor aandacht!

Artist Impression: Joost Stronkhorst & Shannen Dill (2021)